

Stolen, at man smigrede sig med at kunne dele Ministerens Haab, at det i Betragtning af de store og vigtige Punkter — og det er det afgørende for Lovforslaget — hvorom der var blevet Enighed mellem Folketinget og Regeringen, saa ogsaa vilde være muligt at bringe saadanne Ofre fra Landstingets Side, at denne Enighed ikke blev forspildt, og at man for de, som det den Gang syntes, mindre væsentlige Punkters Bedkommende, hvorom der var Uenighed, maatte kunne enes om et Resultat. Følgen deraf blev, hvad der er blevet kaldt en forceret Behandling, og jeg, som jo nærmest havde Ansvaret for denne forcerede Behandling, erkender, at det var en forceret Behandling. Det var en forceret Behandling ikke blot paa den Maade, at der blev lagt megen Beslag paa Medlemmernes Tid og Kræfter — det er jo en Selvfølge, at det var nødvendigt at gøre dette, og jeg har heller ikke nogen synderlig Betænkelse ved i visse Henseender, at tage min Del af Ansvaret paa mig, derfor — men det kan jo ikke nægtes, at denne forcerede Behandling vakte ikke ringe Misnøje inden for Udvalget, jeg behøver ikke her at røbe nogen af Udvalgets Hemmeligheder, thi det staar i den da afgivne Betænkning. Ikke blot har det Medlem, som skilte sig fra det øvrige Udvalg, udtalt sig meget bestemt imod, at der ikke var givet ham Tid til at formulere de Ændringsforslag, som han under en anden Behandlingsmaade vilde have fremsat, men ogsaa flere Medlemmer af Udvalgsflertallet udtalte deres Misnøje og Betænkelse ved, at Sagen overhovedet var fremmet paa en saa ekstraordinært hurtig Maade. Men Forholdet er jo ogsaa det, at Sagen ikke blot blev hurtig fremmet paa den Maade, at der saa at sige blev arbejdet Nat og Dag paa at blive færdig, men dette kunde kun lykkes derved, at man af Forhandlingen udstød en Mængde Punkter, hvortil der i Virkeligheden heller ikke hos Flertallet var en saadan enstemmig Tilslutning, som kunde holde ogsaa under andre Forudsætninger end dem, der da forelå; der maatte udrives og blev udbist fra mange Medlemmer af Flertallets Side en stor Resignation i denne Henseende, saaledes at de sluttede sig til væsentlige Punkter for ikke at lægge Hindringer i Vejen for den Afgørelse, hvorom der nu var kommet Enighed mellem det andet Ting og Regeringen, uagtet de havde Betænkninger, og vigtige Betænkninger, derved. Og den Resignation, som blev udbist, men som blev udbist under bestemte Forudsætninger og med bestemte Forbehold, fik ogsaa sit Udtryk i Udvalgets Betænkning fra en Del af

Flertallets Side. Fra disses, nemlig de Medlemmernes Side, som særlig havde væsentlige Indvendinger mod den Ensartethed, hvormed Lovforslaget behandlede Skolerne paa Landet og Skolerne i Købstæderne, blev det mere udførligt formuleret og udtrykkelig udtalt som et bestemt Forbehold, at hvis Sagen kom igen under andre Forhold, hvis altsaa Sagen viste sig ikke at kunne føres til et Resultat ad den Vej, som man nu mente at burde betænde, vilde de forbeholde sig enhver Frihed i denne Henseende. Men ogsaa fra anden Side, fra hvilken det ikke blev saa udtrykkelig formuleret som et Forbehold, laa det dog klart i Betænkningens Udtryk, at adskillige Medlemmer af Flertallet kun gav deres Tilslutning til Forslaget „ester Omstændighederne“, som det hed, det vil altsaa sige: ligeledes med det Haab og Ønske for Dje ikke at forpilde Udsigten til i denne Samling at bringe et Resultat. Men dette var en usfuldstændig Behandling; det lykkedes paa denne Maade at saa Sagen fremmet til 2den Behandling her i Landstinget efter 14 Dages Forløb, henimod Slutningen af Marts Maaned. Denne 2den Behandling støttede sig jo ganske til Udvalgets Behandling, og man kan derfor sige, at de Afgørelser, som blev truffet her ved 2den Behandling, i Virkeligheden lide af den samme Svaghed, som Udvalgets Behandling og Indstillinger gjorde, det vil sige, at der ingen Sikkerhed er for, at Landstinget vil blive staaende ved disse Afgørelser, naar Sagen kommer frem under andre Forhold, hvor man ikke har det samme Baand paa sig, ikke har den samme Udagt og det samme bestemte Haab som den Gang. Og selv med Hensyn til det ene Punkt, hvor Udvalgets Flertal havde delt sig, nemlig med Hensyn til den lille Paragraf om Københavns Stilling til Lovforslaget, tør jeg ikke sige, at der Afgørelse, som Tinget her traf, idet det nemlig med 29 Stemmer mod 29 forfæstede et Ændringsforslag, som var fremsat af en Del af Flertallet, sikkert vil finde Sted paa samme Maade og under andre Forudsætninger, og at ikke mange af de 29 stemte for at blive ved noget, der mere nærmere sig til Folketingets Opfattelse, ikke have været bevægede til det af den Grund, at man ikke vilde lægge større Forstælle fra det, Folketinget havde vedtaget, ind i Lovforslaget end absolut fornødent.

Jeg mener ikke, det gaar an at gentage denne usfuldstændige Behandling, det fremmer efter min Opfattelse ikke Sagen. Der bør sikkert i et Udvalg af dette Ting gives de Medlemmer af Flertallet, som har taget udtrykkelig Forbehold med Hensyn til